

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Zaanse dorpsvlaggen in ere hersteld en een vlag voor Koog aan de Zaan

Gevraagd besluit

1. Akkoord te gaan met:
 - a. Het vaststellen van de voormalige Zaanse gemeentevlaggen zoals afgebeeld in bijlage 1 als dorpsvlaggen;
 - b. Het vaststellen van ontwerp 1 als dorpsvlag voor Koog aan de Zaan.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

(Correctief) referendum

Dit besluit is niet spoedeisend en daarmee wordt dit besluit niet eerder uitgevoerd/verder behandeld dan drie weken nadat de Raad het besluit heeft genomen. In artikel 8 van de referendumverordening is namelijk een 'correctief referendum' mogelijk gemaakt.

Kernverhaal

Bij de fusie van de 7 gemeenten tot gemeente Zaanstad zijn in 1974 de gemeentevlaggen en -wapens van de voormalige Zaangemeenten vervallen verklaard. Hiervoor is één vlag voor gemeente Zaanstad in de plaats gekomen. Dat wil zeggen dat de vervallen verklaarde vlaggen niet meer officieel erkend zijn als gemeentevlag en gemeentewapen. De voormalige gemeentevlag van Zandijk is in 1994 op verzoek en ter gelegenheid van de jubilerende gemeente door de gemeenteraad Zaanstad als dorpsvlag vastgesteld.

Bij feestelijke gelegenheden voeren inwoners veelal nog steeds de vlaggen van hun voormalige gemeenten. De geografische verbondenheid en identiteit is voor inwoners meer gerelateerd aan de kern waar zij wonen dan als inwoner van Zaanstad. Overigens voeren niet alleen de voormalige dorpen nog hun oude vlaggen, ook de bewoners van de buurtschappen Nauerna en Krommeniedijk hebben indertijd eigen vlaggen ontworpen.

In 2021 en 2022 heeft gemeente Zaanstad tot twee maal toe een verzoek ontvangen van inwoners van Koog aan de Zaan voor een eigen officiële dorpsvlag voor de voormalige gemeente Koog aan de Zaan. In tegenstelling tot de andere voormalige Zaanse gemeenten heeft Koog aan de Zaan nooit een eigen vlag gehad.

Het verzoek voor een 'Koogervlag' is aanleiding voor het college om in het kader van de viering van 50 jaar Zaanstad onder het motto 'verbondenheid door verscheidenheid' de vlaggen van de voormalige Zaangemeenten, inclusief een vlag voor Koog aan de Zaan, te laten vaststellen door de gemeenteraad.

Aanleiding

In 2021 en 2022 heeft gemeente Zaanstad tot twee maal toe een verzoek ontvangen van inwoners voor een eigen dorpsvlag voor de voormalige gemeente Koog aan de Zaan. In tegenstelling tot de andere voormalige Zaanse gemeenten heeft Koog aan de Zaan nooit een eigen vlag gehad.

Beoogd resultaat

'Verbondenheid door verscheidenheid' met erkenning van de eigen identiteit. Met het vaststellen van de voormalige dorpsvlaggen wordt de uiting van het sociale, culturele en historische leven binnen de dorpsgemeenschap erkend.

Kader

Gemeentewet artikel 108, lid 1 De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente wordt aan het gemeentebestuur overgelaten. Om de vlaggen een meer officiële status te geven wordt het bestuur van de (nieuwe) gemeente verzocht om de dorpsvlag te bevestigen bij een gemeenteraadsbesluit.

Argumenten en afwegingen

Er is een tijdelijke adviescommissie ingesteld, hierna de vlaggencommissie, met als doel om voor het college en de raad advies in te winnen voor alle dorpsvlaggen. Deze commissie bestaat uit: een adviseur van de Hoge Raad van de Adel, een vertegenwoordiger namens Vereniging Zaanse Erfgoed, een vertegenwoordiger namens de Historische Vereniging Koog-Zaandijk, de wijkmanager van Koog aan de Zaan en de gemeentearchivaris.

Op 30 mei j.l. is de vlaggencommissie bij elkaar gekomen om met elkaar het onderwerp te verkennen. Tijdens deze bijeenkomst presenteerde de adviseur van de Hoge Raad van de Adel de uitgangspunten en de regels waaraan een vlag dient te voldoen. De commissie sprak met elkaar over de voormalige gemeentevlaggen en -wapens en de twee ingezonden ontwerpen voor een vlag voor Koog aan de Zaan.

Al pratende kwam de vlaggencommissie tot de conclusie dat zij de raad adviseert om zich te beperken tot het vaststellen van de vlaggen van de voormalige gemeenten. Sommige voormalige gemeenten hebben in het verleden verschillende vlaggen als dorpsvlag gevoerd. Het advies van de commissie is om terug te grijpen op de historie, de vlag of wapen dat het vroegst werd gebruikt. Onder meer omdat er een duidelijke verwantschap te zien is.

Over de nieuwe vlag voor Koog aan de Zaan is de commissie eensgestemd; de 'vlag met de leeuwen' (ontwerp 1) is 'sterk, opvallend, onderscheidend, grijpt terug op de historie en past binnen de Zaanse familie (rood, wit, leeuw)'. De commissie vindt ontwerp 2 'creatief, maar past niet binnen de traditie en voldoet niet aan de uitgangspunten waaraan een vlag dient te voldoen'.

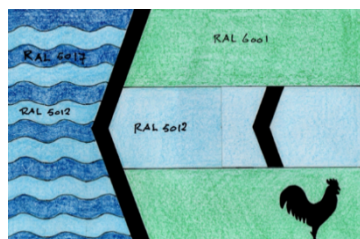
Op advies van de vlaggencommissie is op 14 november j.l. een inspraakavond georganiseerd in De Stomp in Koog aan de Zaan. Tijdens de inspraakavond konden inwoners van Zaanstad reageren op de twee ontwerpen. De opkomst tijdens de inloopavond was laag, ondanks dat de bijeenkomst op verschillende kanalen is gedeeld. De reacties van de aanwezigen waren enthousiast, met een grote voorkeur voor ontwerp 1.

Het besluit staat bij uw Raad open voor een referendum. Desgewenst kan dit middel worden ingezet om de meningen te peilen.

Gelet op het advies van de vlaggencommissie en het resultaat na de inspraakavond is het voorstel om ontwerp 1 voor te dragen als dorpsvlag voor Koog aan de Zaan.

Ontwerp 1

Ontwerp 2

Een overzicht van alle dorpsvlaggen is te vinden in het onderzoek naar de vlaggen in bijlage 1.

De vlaggencommissie adviseert de raad om:

1. De voormalige gemeentevlaggen die tot 1974 werden gevoerd in bijlage 1 – vast te stellen vlaggen, te laten vast stellen als dorpsvlaggen door de gemeenteraad. De meeste voormalige Zaangemeenten hebben en gebruiken de eigen vlag.
2. Voor de nieuwe dorpsvlag van Koog aan de Zaan ontwerp 1 te volgen omdat deze het beste aansluit op de Zaanse traditie, namelijk in kleurgebruik, rood en wit, en het vertonen van leeuwtjes. Het krachtige van dit ontwerp is ten eerste dat het desondanks onderscheidend is en niet tot verwarring leidt met de reeds gevoerde vlaggen en ten tweede dat het voldoet aan de voorwaarde dat het ook bij weinig licht of wind herkenbaar is.

Ontwerp 2 vindt de commissie creatief, maar past niet in de traditie en voldoet niet aan de voorwaarden waaraan een vlag zou moeten voldoen.

3. De commissie adviseert om de vlaggen van de buurtschappen buiten beschouwing te laten.

Met het in ere herstellen van de voormalige gemeentevlaggen als dorpsvlaggen wordt de uiting van het sociale, culturele en historische leven binnen de dorpsgemeenschap erkend.

Draagvlak

Er is draagvlak voor het in ere herstellen van de voormalige gemeentevlaggen tot dorpsvlaggen en het vaststellen van een eigen dorpsvlag voor Koog aan de Zaan.

- Zo zijn op initiatief van inwoners vlagontwerpen ingediend voor een eigen vlag voor Koog aan de Zaan bij gemeente Zaanstad.
- Voor het inwinnen van advies aan het college en de raad is een vlaggencommissie ingesteld met deskundigheid, kennis en ervaring omtrent vlaggen en de Zaanse (vlaggen)geschiedenis.
- Er is op 14 november j.l. een inspraakavond georganiseerd in De Stolp in Koog aan de Zaan. Tijdens de inspraakavond konden inwoners van Zaanstad reageren op de twee ontwerpen.

Aansluiting externe ontwikkelingen

N.v.t.

Financiële consequenties

Er zijn geen financiële consequenties, anders dan een budget van 750 euro voor het laten maken van de vlaggen voor de onthulling en een presentje voor de ontwerpers. Dit budget wordt gedekt uit bestaande middelen.

Juridische consequenties

Geen. Veel gemeenten van nu bestaan uit een samenvoeging van dorpen die ooit zelfstandige gemeenten waren. Deze dorpen zijn weliswaar opgegaan in een groter bestuurlijke verband, in dit geval gemeente Zaanstad, maar hebben hun eigen sociale en culturele identiteit behouden. De inwoners voelen zich dan ook meestal eerder verbonden

met het dorp waarin ze wonen. Die verbondenheid zien we onder andere terug in het gebruik van 'dorpsvlaggen'. Een registratie bij de Hoge Raad van Adel is niet gebruikelijk.

Het raadsbesluit zal 3 weken openstaan voor een referendum. Met de onthulling op 9 januari 2024 wordt de drieweken termijn op 2 dagen na niet gehaald. Daarmee is de onthulling in theorie een juridisch risico. De vaststelling van de vlaggen is uitvoering van de bestaande praktijk.

Communicatie/vervolgtraject

Na het betrekken van een adviescommissie en inwoners worden de voormalige gemeentevlaggen tot dorpsvlaggen en de dorpsvlag voor Koog aan de Zaan met dit besluit door de gemeenteraad vastgesteld.

Omtrent de vaststelling van de vlaggen worden in het kader van de viering 50 jaar Zaanstad feestelijkheden georganiseerd. Het plan is dat de vlaggen worden gepresenteerd tijdens de nieuwjaarsreceptie op 9 januari 2024 in het Zaantheater. De vlaggen kunnen op meerdere momenten gehesen worden tijdens de viering 50 jaar Zaanstad.

Let op: Het raadsbesluit zal 3 weken openstaan voor een referendum. Met de onthulling op 9 januari 2024 wordt de drieweken termijn op 2 dagen na niet gehaald.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. Akkoord te gaan met:
 - a. Het vaststellen van de voormalige Zaanse gemeentevlaggen zoals afgebeeld in bijlage 1, als dorpsvlaggen;
 - b. Het vaststellen van ontwerp 1 als dorpsvlag voor Koog aan de Zaan.

In de vergadering van-.....- 2023

De griffier,

De voorzitter,